

Τάσος Σχίζας: Κυνηγώντας το φως πίσω από το σχήμα

Εντυπωσιακά πλάνα, δυνατές συνθέσεις και ενδιαφέρουσες γωνίες λήψης, σε ένα διαρκές κρυφό μεταξύ των όγκων του αστικού τοπίου και όλων των συναισθημάτων που αυτό δημιουργεί στον σύγχρονο άνθρωπο και την ματιά του.

Η νέα έκθεση του Τάσου Σχίζα στη Θεσσαλονίκη προσκαλεί τον επισκέπτη σε μια απόλυτα «διαφορετική» περιπλάνηση ανάμεσα σε δρόμους και κτίρια που ίσως γνωρίζει, ίσως και να συναντά καθημερινά, αλλά ποτέ δεν έχει κοιτάξει με αυτόν τον τρόπο. Ο φακός παίζει με το φως και την

σκιά, τις αντανakλάσεις, τους όγκους και τα σχήματα της «πόλης», της κάθε πόλης, και ανοίγει σε αυτήν νέα μονοπάτια, όχι μόνο φωτογραφικά και αισθητικά αλλά μονοπάτια μιας νέας σχεδόν γνωριμίας με αυτό που περιβάλλει τον σύγχρονο άνθρωπο και ενίοτε φαίνεται να τον καταπιέζει,

αναδεικνύοντάς το σε έργο αισθητικής δύναμης και αφαιρετικής καλλιτεχνικής έκφρασης. Η δουλειά του Τάσου Σχίζα χαρακτηρίζεται από εντυπωσιακά τοπία, πάντα όμως «τραβηγμένα» με τρόπο που να μαρτυρά την προσωπική αισθητική προσέγγιση του φωτογράφου προς το θέμα του. Τίποτε από όσα φωτογραφίζει ο Τάσος Σχίζας δεν θυμίζει κλασική απεικόνιση, ακόμη και θεμάτων άπειρες φορές φωτογραφημένων. Έμπειρος, με βαθιά κλασική φωτογραφική παιδεία αθλή και εξαιρετική αξιοποίηση των δυνατοτήτων της ψηφιακής εποχής, ο φωτογράφος κάνει τον θεατή να ανακαλύπτει ξανά τοπία και σκηνές που νόμιζε τόσο γνωστά και γνώριμα.

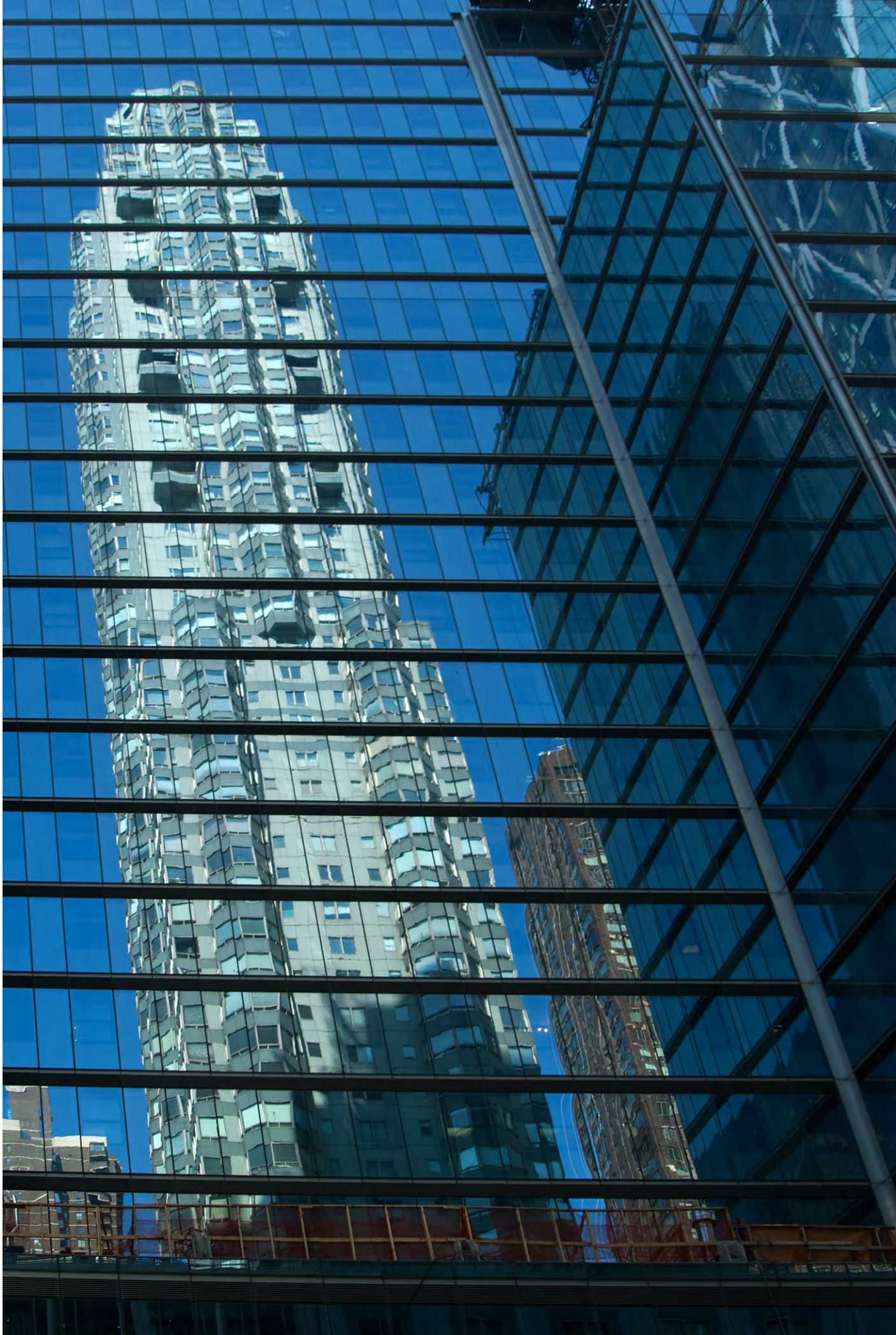
Χρώμα, σχήμα, επιφάνεια. Κυριάρχα στοιχεία στην δουλειά σας με ιδιαίτερα υποβλητική και επιβλητική παρουσία, τόσο λόγω «αντικειμένου» όσο και λόγω σύνθεσης και γωνίας λήψης. Είναι μόνο αισθητική η επιλογή ή υπάρχει και ιδεολογικό υπόβαθρο ως προς τους όγκους του αστικού περιβάλλοντος και την επιρροή τους στην καθημερινότητα του ανθρώπου;

Η φωτογραφία με απασχολεί κυρίως αισθητικά, χωρίς να με ενδιαφέρει το άμεσο κοινωνικό σχόλιο. Αρχικά τα κτήρια με απασχόλησαν καθαρά φορμαλιστικά. Αυτά αφορά την 1η ενότητα «Οικοδομικά γίλυπα». Στην συνέχεια άρχισα να παρατηρώ και να εισαγάγω περισσότερα στοιχεία [παιχνίδια φωτός, αντανακλάσεις], που πρόσφεραν στην δουλειά πιο σύνθετο περιεχόμενο – νόημα. Πιστεύω πως κάθε portfolio κουβαλάει ένα μέρος από ό,τι μας προβληματίζει και μας απασχολεί. Υποσυνείδητα ίσως να θέλησα να δείξω πως τα κατασκευάσματα επιβάλλονται στους δημιουργούς τους και πως η πόλη αποκτά την δική της ανεξάρτητη οντότητα. Απέφυγα την ανθρώπινη παρουσία, χωρίς αυτό να αποτελεί συνειδητή διεργασία. Στις τρεις από τις τέσσερις ενότητες με τα κτήρια το ανθρώπινο στοιχείο απουσιάζει, ενώ στην τέταρτη και τελευταία ενότητα (Σκοτεινή πόλη) εμφανίζεται διακριτικά. Ο άνθρωπος υπονοείται πίσω από τα φωτισμένα παράθυρα.

Άλλαξε η οπτική σας με την έλευση και την κυριαρχία της ψηφιακής εποχής ή απλώς οι μέθοδοι αντιμετώπισης της εικόνας – από τη λήψη μέχρι και την τελική παρουσίαση – απλοποιήθηκαν;

Η ψηφιακή εποχή δεν μπορεί να αφήσει ανεπηρέαστο κανένα μας. Ακόμη και η άρνησή της μας οδηγεί σε νέους δρόμους. Στην περίπτωση μου από την πρώτη στιγμή που άρχισα να φωτογραφίζω ψηφιακά, ένοιωσα την διαμόρφωση της οπτικής μου. Συνηθίζω να δηλώνω πως «τα ράσα κάνουν τον παπά», θέλοντας να τονίσω, πόσο μας επηρεάζει το μέσο στην δουλειά μας. Η σχέση είναι αμφίδρομη. Εμείς επιλέγουμε «τα ράσα» και αυτά μας οδηγούν σε νέους δρόμους. Μου αρέσει η τεχνολογία και η χρήση της για την αναζήτηση νέων εκφραστικών μέσων. Η ψηφιακή τεχνολογία αποτέλεσε για μένα ένα τεράστιο πεδίο αναζήτησης και φυσικά επηρέασε πολύ την οπτική μου.

Άρχισα να αντιλαμβάνομαι και να χρησιμοποιώ το χρώμα, που είχα απόλυτα απαρνηθεί με την αναλογική φωτογραφία, να φωτογραφίζω πολύ περισσότερο, χωρίς τον προηγούμενο περιορισμό των στάσεων του φιλμ, να αντιλαμβάνομαι άμεσα τεχνικά και συνθετικά λάθη, να επεξεργάζομαι με μεγαλύτερη ακρίβεια τις λήψεις μου και να τυπώνω με ελάχιστες αποκλίσεις τη δουλειά μου.

Η παρουσία του ανθρώπου στη δουλειά σας είναι προσεκτική, θεματική και πολύ «προσωπική» σε προσέγγιση και απόδοση. Αυτό γίνεται από αισθητική, θεματική και φωτογραφική επιλογή ή υπάρχει και μια δόση σεβασμού και αποστασιοποίησης σε περιπτώσεις αγνώστων που ίσως και να μην επιθυμούν να φωτογραφηθούν;

Ο άνθρωπος αποτελεί το πιο «εντυπωσιακό» θέμα και αυτό είναι που με αποτρέπει για την φωτογράφησή του. Όσο πιο ισχυρό είναι το θέμα μας τόσο πιο δύσκολο είναι να εκφραστούμε μέσα από αυτό. Ένα υπέροχο τοπίο ή ένα φαντασμαγορικό ηλιοβασίλεμα και αντίστοιχα ένα υπέροχο πρόσωπο ή μια πολύ εκφραστική φυσιογνωμία καπελώνει τον φωτογράφο, δεν τον αφήνει να εκφραστεί. Αντίθετα πιο αδιάφορα θέματα που αντιμετωπίζονται με ιδιαίτερη ματιά, μεταμορφώνονται σε αυτόνομα έργα, εκφράζοντας ευκολότερα την άποψη του δημιουργού. Αυτό με κάνει συνήθως να αποφεύγω τον άνθρωπο ως θέμα.

Όταν φωτογραφίζω ανθρώπους, βρίσκω περισσότερο ενδιαφέρον στους δικούς μου και με βοηθάει που με εμπιστεύονται περισσότερο και δεν διαμαρτύρονται όταν τους παιδεύω...

Όσο για τον σεβασμό προς αγνώστους, αποτελεί σίγουρα άλλη μια παράμετρο, που με αποτρέπει από την φωτογραφία δρόμου. Σπάνια «κλέβω» στιγμές και συνήθως όταν το κάνω, με ενδιαφέρει περισσότερο η φόρμα και λιγότερο η ανθρώπινη δράση. Όταν φωτογραφίζω ανθρώπους κάνω αισθητή την παρουσία μου, φωτογραφίζοντας αρχικά το περιβάλλον, μέχρι να εξοικειωθώ με τον περίγυρο. Έτσι οι φωτογραφιζόμενοι δεν νιώθουν τον βιασμό της κλεμμένης στιγμής και όσοι δεν θέλουν, μπορούν να αρνηθούν την φωτογράφησή τους.

Τα χρόνια κατά τα οποία ασχολείστε με την φωτογραφία και δραστηριοποιήστε και στις εκδόσεις σχετικά με το φωτογραφικό έργο έχουν δει μεγάλες και γρήγορες αλλαγές. Προς το καλύτερο ή προς λιγότερο καλό κατά τη γνώμη σας;

Στον επαγγελματικό τομέα οι τεχνολογικές αλλαγές έχουν διευκολύνει κατά πολύ τους φωτογράφους, βοηθώντας τους να έχουν μεγαλύτερο έλεγχο και καλύτερη προώθηση της δουλειάς τους, αλλά συγχρόνως τους στερούν ένα μεγάλο κομμάτι από τον κύκλο εργασιών, που λόγω της «σύγχρονης ψηφιακής ευκολίας» γίνεται άμεσα από τους πελάτες ή με ελάχιστη αμοιβή από μη επαγγελματίες. Η πτώση των τιμών καταστάσιμα καταστροφική για την πλειοψηφία των φωτογράφων.

Στην καλλιτεχνική φωτογραφία οι αλλαγές αποτελούν μόνο θετική εξέλιξη. Η ευκολία, η ποιότητα, ο καλύτερος έλεγχος, η ταχύτητα, οι άπειρες δυνατότητες, η μείωση τους κόστους εξοπλισμού, οι νέοι τρόποι προβολής και προώθησης της φωτογραφίας βοηθούν και αναπτύσσουν τη νέα γενιά φωτογράφων.

Εκδοτικά οι αλλαγές βοηθούν σε μια πιο εύκολη και πιο ελεγχόμενη παραγωγή. Ελαχιστοποιούν τις αποστάσεις, επιτρέποντας την παγκόσμια συμμετοχή στην έκδοση ενός περιοδικού και βοηθούν σε μια καλύτερη ενημέρωση – προώθηση των παραγόμενων εκδόσεων. Από την άλλη, η τεράστια δωρεάν δικτυακή πληροφόρηση μειώνει τους αναγνώστες εντύπων και παράλληλα τους διαφημιζόμενους, με αποτέλεσμα την οικονομική αδυναμία των έντυπων εκδόσεων.

Η ευκολία κατά κάποιο τρόπο προσέγγισης της φωτογραφίας και κυρίως της επεξεργασίας της ακόμη και από πολλούς «χρήστες» στους οποίους απουσιάζει το θεωρητικό και πρακτικό υπόβαθρο της αναλογικής φωτογραφίας δυσκολεύει το έργο των φωτογράφων ή μήπως απλώς ανεβάζει τον πήχυ και τις προσδοκίες;

Ισχύουν και τα δύο. Ένα μεγάλο μερίδιο από την δουλειά των φωτογράφων χάνεται. Για να αντιμετωπιστεί αυτό απαιτείται πιο αυστηρός επαγγελματισμός, καλύτερος εξοπλισμός, μεγαλύτερη κατάρτιση και κοινή συλλογική αντιμετώπιση των προβλημάτων.

Υπάρχει «δύναμη» ακόμη στις εκθέσεις και τις τυπωμένες εκδόσεις ή μήπως οδηγούμαστε σε μια εξ' ολοκλήρου ψηφιακή εποχή, στην οποία το ψηφιακό αρχείο θα κυριαρχεί και ο εκάστοτε ενδιαφερόμενος απλώς θα το παίρνει στα χέρια του και θα αναλαμβάνει μόνος του την επιλογή και την παραγωγή της «χειροποίητης» του παρουσίας στον χώρο;

Η ψηφιακή εποχή δεν μπορεί να καταργήσει ούτε τις εκθέσεις, ούτε τις εκδόσεις.

Άλλη είναι η λειτουργία και η δυναμική μιας έκθεσης και άλλη η προβολή των ψηφιακών αρχείων στο διαδίκτυο. Και τα δύο έχουν την χάρη τους και λειτουργούν συνδυαστικά. Μια πλήρης παρουσίαση απαιτεί και τα δύο. Έχουμε ανάγκη της υλικότητας των έργων και των «ζωντανών»

θεατών, που αναπτύσσουν την ιδιαίτερη σχέση δημιουργού – έργου – θεατή. Επίσης έχουμε ανάγκη την προβολή και διακίνηση του έργου μέσω διαδικτύου, την ηλεκτρονική επικοινωνία, την δυνατότητα πολλών ηλεκτρονικών επισκέψεων και την παγκόσμια επικοινωνία.

Οι εκδόσεις λειτουργούν με τον ίδιο τρόπο. Άλλο το έντυπο υλικό και άλλο το ψηφιακό. Και πάλι η συνδυαστική χρήση τους αποτελεί τη χρυσή τομή. Η ανάγνωση από το έντυπο είναι ασύγκριτα καλύτερη σε σχέση με τον Η/Υ. Η μεταφορά στον ιδανικό χώρο για διάβασμα ή παρατήρηση, το ξεφύλλισμα του «ζωντανού» υλικού και η λειτουργικότητα των σελίδων, του χαρτιού και της οντότητας του εντύπου δεν μπορούν να αντικατασταθούν από την ψηφιακή μορφή του. Από την άλλη, οι ψηφιακές εκδόσεις έχουν μια πολύ χρήσιμη και εκπληκτική πολυπλοκότητα χρήσης. Η αναζήτηση κάποιου θέματος γίνεται πολύ εύκολα, ενώ υπάρχουν δυνατότητες για άμεση μετάφραση, αναζήτηση πρόσθετων πληροφοριών, επισημάνσεων, αρχειοθέτησης κ.λπ. αποτελώντας έτσι ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για μελέτη.

Για να γενικεύσω το θέμα, θα πρέπει να τονίσω πως τα νέα ψηφιακά μέσα δεν αρκούν για να λειτουργήσουν από μόνα τους. Το μέλλον βρίσκεται στον συνδυασμό τους και στην παράλληλη χρήση του αναλογικού – παραδοσιακού με το ψηφιακό.

Οι φωτογραφίες των σελίδων ανήκουν στις παρακάτω θεματικές ενότητες της έκθεσης:

- Σελ. 80-81: Σκοτεινή πόλη • Σελ. 82-85: Αναζητώντας φως
- Σελ. 86-89: Αστικοί αντικατοπτρισμοί • Σελ. 90-91: Οικοδομικά γλυπτά

